

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Türkische Texte mit französischer Übersetzung - Cod. St. Märgen 1

[Straßburg?], [um 1720]

Caput secundum

[urn:nbn:de:bsz:31-161021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-161021)

Similitudinis.

آن nite, نیجه nige, تتهک nite ki, تتهک نیجهکی nige ki, كيف keife, چون ciün, چنانکه ciünänki, quemadmodum, sicuti (redditur tamen sæpe in Turcicis per Gerundium Verbi cum کبی g'bi, ut in Conjugatione habes) بویله böjle, شویله şöjle, ایله öjle, sic, ita, ان-ا گوره an-a göre, pariter, juxta id, همان اوپله همان öjle, eodem planè modo, ita, انجیلین anjilein, بونجیلین bunjilein, ejusmodi, hujusmodi, ita, عادیجه adede, planè ita, ac si, بعینه bi ejnibi, planè, ipsissimè, omnino talis, ولسانیه. سانکه sanki, صناسن sanasyn, گویا g'ojā, گویاکی g'ojāki, کانه kennehu, فرضاکه ferzāki, بیجی bajaghy, محضاً mahzā, quasi, quasi verò, planè, æquè ac, perinde ac si. صورتاً suretā, apparenter, in apparenza, ظاهراً zāhiren & zāhirā, extrinsecus, al di fuori, nell' esteriore. اجمزدان acmazdan, aliud agendo, senza far finta di cosa alcuna, sans faire semblant de rien. بلزلیک بلمزلیک bilmezligile, بلمزلیک یوزندن bilmezlik jüzinden, ber wegbi tegiāhül. simulando se ignorare, ignorantiam præ se ferendo. Con finta di non saper cosa alcuna. En faisant semblant de ne rien sçavoir.

Congregandi.

ایله bile, بیرله bir ile, معاً me-ën, باهم bāhem, بهم behem, simul, unà, بیرلرله bir bir ile, & بیرلرله bir biri ile, invicem, & simul, unus cum altero, بر اوغوردان bir oghurdan, simul, uno impetu, جههور ایله giümbür ile, viritim, simul omnes.

Separandi.

باشقه başka, فراداً fürādē, vel فراداً fürāden, علی حدّه elā hydetin, بتنها be ten- bā, bechalwet, وتراً وتراً wetren wetren, جداکانه giüdāgāne, seorsim, separatim, & aliud est. Osobno / 3 osobná / ná strone. بر طرف ber taraf, ad partem, procul. A parte. باشقه باشقه başka başka, بیرلرله birer birer, singulatim, quodque separatim.

Concedendi.

تونکه tutki, سانکه sanki, توتالیمکی tutalüm ki, & sine که ki, توتالیم tutalüm, esto, ponamus quod, تسلیم ایلیه لم teslim ejlejelüm, concedamus, transeat, اوپله öjle olsün, esto, transeat, نوله nola, اولسون olsün, esto, sit ita.

Jurandi.

والله wallāhi, vulgo wallaha, per Deum, quod intendunt والله تالله wallāhi billāhi we summe tallāhi, Idem. تان-ری هاککی تان-ری hakky iciün, Idem. باشم باشم başüm iciün, per meum caput, صقالم تراش اولسون sakalüm trās olsün, radatur mihi barba, si. عورتیم بوش اولسون awretüm boş olsün. Sit mea uxor libera, aut matrimonium inter nos dissolutum.

Eventus.

اتفاق ittifāk, forte, casu, قضا ایله kezā ile, عرضاً arazan, casu, fortuito, fataliter, per accidens. خطا ایله chatā ile, per errorem, q. ignoranter, involuntariè.

CAPUT SECUNDUM.

De Præpositione.

PRæpositiones Turcarum, ut apud Hungaros, dicendæ sunt postpositiones, quia ponuntur non ante, sed post nomen, ac ei in Nominativo plerumque manenti multæ affiguntur inseparabiliter; aliæ separatæ sunt, sed pariter postponuntur. Quæ

Quæ ad calcem vocis affiguntur sunt *ad de*, *دن den*, *جه ge*, *جيلين gilein*, *instar*, *ad instar*, *لين lein*, *Idem. ad le*, *يله ile*, pro separata *ايله cum*, *چون ciün*, *اچون iciün*, pro separata *اچون iciün*, pro, propter, *سز sız*, *سوز süz*, sine, sed etiam separari potest. Reliquæ sejunctim Nominati postponuntur.

ad de ergo in, sine motu, & aliquando *ad*, *apud*, *de*, affigitur Nominativo, seu constructur eodem modo, quo *دن den*, cujus tot exempla habuisti in Ablativis Nominum & Pronominum. Sic dicitur *بنده bende*, in me, apud me, penes me, *سنده sende*, in te, apud te, penes te. *انده anda*, in eo, *اى ibi*, *بونده bunda*, in hoc, *هه hic*, *انلرده anlarda*, in illis. *کاپوده طورر kapude durür*, stat ad januam, præ foribus, علم نجوم *علم نجوم* *علم نجوم*, De scientia Astrologiæ, q. in explicatione aut expositione scientiæ Astrologiæ, quod Persæ pariter dicunt *در بیان علم نجوم der bejāni şlimi nü-ğium*, *Idem*. Ubi nota, quod alibi insinuatum est, in Nominibus affixo personali affectis retineri illud *ن nun*, quod habent in aliis casibus præter Nominativum, quod intelligendum etiam est de *دن den*, *à*, *ex*, *ده de*, *جه ge*, secundum, &c. *سز sız*, sine; sed hæc ultima potest etiam addi simplici Nominativo, quod nunquam fit de aliis tribus præmemoratis.

دن den, *à*, *ab*, *abs*, *ex*, *è*, *سز per*, ut *بندن benden*, à me, *سز ex me*, *اندن andan*, ab eo, ex eo, per id, *سز inde*, *illinc*, *ac illac*, *یرندن قالدی jerinden kalkty*. Surrexit à loco suo. *باباسندن قورقر babasinden korkar*. Patrem suum timet. *بولایتدن کچدی bu wilâjetten geçty*. Per hanc regionem transit.

جه ge, in, secundum, juxta, ut *یرلویرجه jerlü jeringe*, locum habens in suo loco, seu quisque in suo loco. Sic *تایفه مرتبه لومرتبه سجه اوتور لر ایدی taife mertebelü mertebesinge oturürlerdy*. Populus gradum habens, seu dignitate præditus secundum gradum suum sedebat, seu quisque in suo gradu, aut pro sua dignitate locum occuparat. *نمچه nemçege*, juxta morem, vel idioma Germanicum, *نمچه دلنجه nemçe dilinge*, Linguâ Germanicâ, *عادته adete*, pro more, juxta consuetudinem, *سز planè عادته adetinge*, pro sua consuetudine. *دشمنک عسکرینی ایکی کندولرجه کورلر düşmenün-âskerini iki gendülerge korürler*. Hostilem exercitum se duplo numerosiore existimant. *Gall.* Il leur semble que les ennemis sont deux fois autant qu'eux.

جيلين gilein, *سز rarius* *لين lein* instar, latinæ inseparabili modi respondent, *سز eodem modo*, quo præcedentes, construuntur, ut *انجيلين angilein*, ejusmodi, *Gall.* Comme luy, & comme cela. *بونجيلين bunğilein* hujusmodi, instar hujus, *سز جيلين sızgilein*, instar vestri, *come voi*, *بنمکيلين benümkilein*, instar mei, *come il mio*.

له le, *يله ile*, cum, vide infra in *ايله ile*. Sic & *چون ciün*, vel *اچون iciün* pro, propter, vide infra *اچون*

سز sız vel *سوز süz*, sine, absque, Nominativo quidem affigitur, sed plerumque retinet illud *ن nun* pronominum & nominum affixo pronominali affectorum, ut *ارسز ersız*, sine viro, *عورتسز ewretsız*, absque fœmina, *انسز ansız*, absque eo, *بونسز bunsız*, absque hoc, *ياردمنسز jardüminsız*, absque auxilio ejus. *Tef.*

Ex separabilibus *اوزه üzre*, juxta, secundum, supra, contra, *اچره icre*, inter, intra, Nominativo semper postponuntur, ut *اوزه عادت adet üzre*, juxta consuetudinem, *باش اوزره baş üzre*, supra caput, pro libenter, *روضه اچره rewze icre*, in horto, intra hortum, *اتلر اچره atlar icre*, inter equos. Aliàs sunt q. nomina *اوزer üzzer*, superior aut opposita pars, *اچر icer*, interior; ex quibus, ut & ex aliis, suppleuntur aliæ præpositiones, ut infra.

Sic *اشوري asüri*, ultra, trans, per, *Gall.* Au travers, par dessus, outre, ut *دنکتر اشوري den-iz asüri*, trans mare, per mare, *داغ اشوري dagh asüri*, ultra, post, trans montem. *اوج اچر üç diwâr asiüri*, trans, per tres muros, tribus muris trajectis, *passato tre mura-raglie*: aliàs dicitur *اشوري کون ایکی iki gün asüri*, ternis diebus, *due giorni di mezo*, ogni quattro giorni.

ايله ile, cum, separatim ponitur, sed ut dictum est, sæpe contrahitur, & nomini affigitur in nominativo, at pronominum primitivorum genitivo, ut *اغا ايله agha ile*, cum Domino, *خاتون ايله chätün ile*, cum Domina, *اغاسی ايله vel usit. اغاسيله aghasî ile*, cum suo vel ejus Domino, *بنم ايله vel usit. بنمه ايله benüm ile*, aut rarius *be-nüm*

nümle, سزکله *sizün-ile*, vobiscum, dicitur tamen in Pl. انلر ايله *anlar ile*, انلرك ايله *anlarün-ile*, cum, eis, sic كيم ايله *kim ile*, vel كيمك ايله *kimün-ile*, cum quò?

Sic omnino construitur انچون *ıcıün*, pro, propter, de, ut اغا انچون *agha ıcıün* pro Domino, خاتون انچون *chätün ıcıün*, pro Domina, اعاسي انچون vel contractè انچون *aghasi ıcıün*, pro suo Domino, propter suum Dominum, بنم انچون *benüm ıcıün*, propter me, سزک انچون vel سزکچون *sizün-ıcıün*, propter vos. انلر انچون *anlar ıcıün*, انلرك انچون *anlarün-ıcıün*, pro illis, propter illos. كيمك انچون *kimün-ıcıün*, كيم انچون *kim ıcıün*, pro quo, propter quem? نه انچون *ne ıcıün*, pro quo, propter quid?

گيبي *gibi*, instar, sicut, jungitur nominativo nominum, و genitivo pronominum primitivorum, ut ار گيبي *er gibi*, instar viri, sicut vir, بنم گيبي *benüm gibi*, mei instar, sicut ego, سزک گيبي *sizün-gibi*, vestri instar, كيمك گيبي *kimün-gibi*, cujus instar, ut quis? نه نك گيبي *nenün-gibi*, cujusmodi, ut quid? انلر گيبي *anlar gibi*, انلارün گيبي *anlarün gibi*, instar eorum, sicut illi.

Dativo postponuntur sequentes

دك *dek*, دگين *degün*, usque; ut بازار دك *bāzāyedeck*, usque ad forum, mercatum, &c. بوزمانه دگين *bu zemāne degün*, pro quo بوزمانه گيلنجه *bu zemāne gelinje*, usque ad hoc tempus. بدونه دگين *büdüne degün*, aut usit. وارنجه *warınje*, usque Budam Hungaria Urbem à Turcis occupatam.

گوره *göre*, juxta, secundum, conformiter, ut اكا گوره *an-a göre*, juxta id, conformiter ad id. Sic in Verbis ديدوگوره *didügün-e göre*, juxta id quod, vel prout dicis, vel dixisti.

طوغرو *doghru*, versus, seu potius rectà, شهره طوغرو *şehre doghru*, versus Civitatem, q. rectà ad Civitatem.

قرشو *karşü*, contra, è regione قلعه يد قرشو *kale-ye karşü*, contra arcem, è regione arcis; sed hoc قرشو *karşü*, ut est Nomen, assumit affixa personæ, & inde supplentur præpositiones, ut paulò inferiùs notabitur. Sic etiam dicitur اسکا مقابل *an-a mukâbil*, contra, adversus eum, è regione ejus, شهره يقين *şehre yakyn*, vel شهره قريب *şehre karib*, prope Civitatem; sed mera sunt Adjectiva adverbialiter posita.

Dicitur & اسکا نسبت *an a nispet*, præ illo, respectu illius, و in despectum illius, est autem pro نسبتاً *nispeten*, Idem.

Ablativo adjunguntur subsequentes

اوترو *ötürü*, propter, pro, ut سندن اوترو *senden ötürü*, propter te, tui causâ, و pro te

يكا *jan-â*, versus, و quoad, erga, ratione... ut شهردن يكا *şherden jan-â*, versus Urbem, q. ad partem urbis. بندن يكا *benden jan-â*, quoad me, ratione mei. Strongy nimie / eo zemnie. اندن يكا محبتله توجه اندي *andan jan-â muhabbetile teveggüh itty*. Amore propensus fuit erga illum, adamavit. Tef.

اوكدن *ön-din*, post, سون-را *son-ra*, post me, & opposita, اوكدن *ön-din* و اوگدين *ögün*, اول *ewwel*, مقدم *mukaddem*, antè, priùs, سندن اوكدن *senden ön-din*, vel سندن اول *senden ewwel*, و سندن مقدم *senden mukaddem*, ante te, i. e. priùs quàm tu. Sic dicitur سندن اول *senden ilerü*, ante te, q. ulteriùs quàm tu, più avanti, più oltre di te, & in eodem sensu سندن يوقري *senden iokary*, altiùs te, supra te, سندن اشعه *senden asagha*, inferiùs te, sub te.

اوته *öte*, ultra, trans, برو *berü*, cis, citra, ut شهردن اوته *şherden öte*, ultra, trans civitatem, شهردن برو *şherden berü*, cis civitatem, ex hac parte Civitatis, di quâ dalla Città, ut ibi, di là.

غيري *ghajry*, و ماعدا *mā-ädā*, præter, excepto, ut اندن غيري *andan ghajry*, و اندن ماعدا *andan mā-ädā*, præter id, & eo excepto, fuori di ciò, و oltre ciò. Sed Arabica sunt.

شهردن *taşra*, vul. دشاري *disary*, extra, و اچرو *icerü*, intra, intrò, ut شهردن *taşra*, vul. دشاري *disari*, extra urbem, و شهردن اچرو *şherden icerü*, intra civitatem, sed hoc commodiùs reddes شهر اچنده *şehr icinde*, و si sit motus شهر اچينه *şehr icine*, intra urbem, in urbe, in urbem.

Loco præpositionis latinæ ad, & in cum motu, seu post questionem quò? ponunt tantum

parabiles, alia separabiles, omnesque praeponuntur, ac (perpaucis exceptis) locant Nomen in Genitivo.

Inseparabiles sunt sequentes

ب seu *bi*, in, per, cum, propter, ex, ut المسجد بالمسجد *bilmestidi*, in templo, بالله *billāhi*, per Deum jurando. اشتريت العرس بسرجه *isterejtül-ferese bisfergihî*. Emi equum cum sella ejus. بدخولك *bi duchūlike*, propter introitum tuum. مرتبى *merre bî*, transivit juxta me, & me praeteriit, بالاتفاق *bil-ittifāky*, ex condicto, communi consensu. Denotat etiam instrumentum, seu adjutorium, quo quid fit, ut كتبت بالقلم *ketebtü bil kalemi*, scripsi calamo. Dicitur etiam جاء به *giā-e bibi*, venit cum eo, illum vel illud attulit, adduxit, لنا بمؤمن *ene bi müüminin*, sum credens aut fidelis, لست بعالم *listü bi-ālimin*, non sum doctus, تكسبك زيد *bi hasbike zejdüñ*, sufficit tibi Zejdus, vel secundum te Zejdus.

ت seu *te* ante الله *allāh* nota est juramenti, utي و *we*, ut تالله *tallāhi*, والله *wallāhi*, per Deum juro.

ك *ke*, instar, sicut, ut كرجل *ke rejtülin*, instar hominis, sicut homo: non admittis affixa, اقتصد كالاسد *ykterefchu kel-esedy*, discerpit eum instar leonis.

ل *li*, & cum affixis *le*, nota est Dativi, & saepe Genitivi, & propter, ad, لله *lil-lāhi*, Deo, & propter Deum, etiam jurando, per Deum. انطق للانسان *en-nutku lil-insāni*, loquela & rationalitas propria est hominis. ضربته للتأديب *zerabtühu lit-teedibi*, verberavi eum ad eruditionem, seu ad erudiendum. Significat etiam *Li*, ut, praefixa Verbo, & *le* praefigitur Nomini, pec. post ان *inne* ut لقدير *innallāhe lekadirün*, etenim, vel utique Deus est potens, ان الله لفي السماء *innallāhe lefissemäi*, etenim Deus est in caelo.

و *we*, jurandi particula, ورب *werebbin*, per Dominum, والله *wallāhi*, per Deum. Item aequivalet praepositioni latinae cum, & locat Nomen in Accusativo, ut جاء *giā-el-emirü wel gejtse*, venit Imperator cum exercitu.

Separabiles sunt من *min*, à, ab, ex, è, de, ut من المهد *minel mehdi*, ab incunabulis, منى *minni*, ex me, منا *minnā*, ex nobis, مما *mimmā*, ex quo, البيت من الحجارة والخشب *elbejtü minel hygiāreti welchesebi*, domus ex lapidibus & lignis, اجتنبوا الرجس من الاوثان *igtēnibür-rügse minel ewsāni*, fugite turpitudinem, quæ est idolorum, ما جاءني من احد *mā giā-eni min ehedin*, non venit ad me quilibet; redundans est loco لحد *mā giā-eni ehedün*.

الى *ilā*, ad, usque ad, ut نزلت من السماء الى الارض *nezeltü mineffemā-i ilelerzy*, descendit de caelo in terram, زاد فرسانا الى الراجلين *zāde firsānen iler-rāgiline*, adjunxit equites peditibus.

حتى *hattā*, usque ad, inclusivè, etiam usque, usque tandem (& cum Verbis donec, cum) ut مات الرجال حتى الانبياء *māter-rigialü hattel-embijāi*, mortui sunt homines usque ad Prophetas, i. e. etiam Prophetæ, اكلت السمكة حتى رأسها *ekeltüf-fermekete hattā reesihā*, comedi piscem usque etiam & caput ejus. Sed اكلت السمكة الى رأسها *ekeltüf-fermekete ilā reesihā*, comedi piscem usque ad caput ejus, scil. caput intactum reliqui.

في *fi*, in, super, de, ut في البيت *filbejtü*, in domo, في العلم *fil'ylmi*, de aut super scientia, في الواقع *fil wāky-ÿ*, de facto, re ipsa, في الحقيقة *filhakÿkati*, in rei veritate, verè.

عن *en*, à, ab, de, ut هو خارجا عن الهيكل *büwe chāriġen enil bejketü*, ipse stabat foras extra templum, بعد عن الكرم *be-üde enil kermi*, elongatus est à vinea, سألت فعلت هذا *seeltü enbu*, interrogavi de eo, من اجل *min eġli*, propter, ut جيت مهتاء للحرب عندك *ġitü mühejjāen lilherbi enbu*. Veni paratus in auxilium ejus. Assumit autem *kefram*, prout omnes literæ quiescentes in fine dictionis, sequente *elif unsonis*.

على *älā*, super, de, contra, erga, versùs, ut على رأس الجبل *jüsüfü älā reesil-*

fil *ġebeli*, Joseph stat super verticem montis, غضبت عليه *ghazyhtü ãlejhi*, iratus sum contra eum, خرج داود علي الجبار *chareġe dāūdū ãlel ġebbāri*, egressus est David adversus gigantem, علي الغفلة *ãlel ghafleti*, de improvise, علي قدر الطاقة *ãli kadrit-tāka*, juxta quantitatem viriūm, pro posse.

لدي *ledā*, لدن *leden*, & interdum, لدا *leden*, لد *lede, led*, لüd, لدن *ledin*, لدün, لüdün, ledni, & lüdni, apud, juxta, prope, coram, ut لدي الوصول *ledel wusūli*, juxta adventum, i. e. cūm pervenerit. Ll. من لدن *min ledün*, à, d'appresso, d'aupres, منذ *müz* & منذ *müz* & منذ *münzü* & منذ *münze*, minzü, ex, à, inde à, de *præterito*, ut رأيتہ منذ يوم الخميس *mā reejtūhu müz jewmil chemīsi*, non vidi eum à die Jovis. Dicitur etiam لقيتہ منذ يومان *lakajtūhu münzü jewmāni*, occurrit mihi ante duos circiter dies, ما لقيتہ منذ اليوم *mā lakejtūhu münzü jewmi*, non vidi eum totā hāc die. Gall. Je ne l'ay veu d'aujourd'huy, quod & sic رأيتہ منذ شهرنا *mā reejtūhu müz šehrinā*, vel منذ يومنا *münzü jewminā*, non vidi eum toto hoc mense, vel totā hāc diē. Sic رأيتہ منذ الجمعة *mā reejtūhu münzü ġiūm-ãti*, non vidi eum à die Veneris.

بلا *bilā*, sine, ut بلاك *bilāke*, sine te, بلا سبب *bilā sebebēbin*, sine causa.

خلا *chalā*, عدا *ãdā*, حاشا *hāsā*, præter, sed hæ præter Genitivum, Accusativum quoque regunt, ut زيد عدا *ãdā zejdin*, vel زيد حاشا *hāsā zejdin*, & زيداً *zejden*. Venit ad me populus præter Zeidum, excipe Zeidum: sunt enim merè verba hæc ultima tria. لا *illā* autem, præter, nisi, præterquam, cūm oratio est affirmans, regit Accusativum, ut غرق الناس الآ نوحاً *ghurykan-nāsū illā nūhan*, submersi sunt homines præter Noachum; si negans, & nomen, unde fit exceptio, subtrahatur, exceptum nominis subintellecti casum accipit, ut ما قام الآ زيداً *mā kāme illā zejdü*, non stat nisi Zeidus, ما رأيت الآ زيداً *mā reejtū illā zejden*, non vidi nisi Zeidum. Si verò exprimatür illud nomen exceptum, indifferentè aut ejusdem cum illo casus est, aut Accusativi, ما قام لحد الآ زيداً *mā kāme ahedün illā zejdü*, vel زيداً *illā zejden*, non stat quisquam præter Zeidum.

غير *ghajre*, سوى *süwā ac süwā*, سواء *sewā-e*, præter, præterquam, censentur etiam præpositiones, seu particula exceptiva regentes Genitivum, sed sunt propriè nomina declinabilia, ut sunt multa alia, quibus exprimuntur nostræ præpositiones. Sic dicitur خرج القوم غير زيد *chareġel kawmū ghajre zejdin*, vel سوي زيد *sewā zejdin*, egressus est populus præter Zeidum; & sic quidem in affirmatione, sed in negatione, ponuntur in eo casu, quem requirit Verbum, ut ما خرج غير زيد *mā chareġe ghajrū zejdin*, non egressus est nisi Zeidus, ما ضربت غير زيد *mā zarcbtū ghajre zejdin*, non verberavi nisi Zeidum; & cūm exprimitur Nominativus Verbi, dicitur ما خرج انسان غير زيد *mā chareġe insānūn ghajrū*, vel *ghajre zejdin*, non est egressus homo, seu quisquam præter Zeidum. Ubi nota per hanc vocem غير *ghajrū* exprimi plerumque nostræ composita negativa per in, ut غير مكتمل *ghajrū mükemmelin*, imperfectus, غير مكتمل *ghajrū mükemmelin*, imperfecta. Exp.

Alia nomina substantiva, quibus exprimuntur reliquæ præpositiones, sunt ea præsertim, quæ vocantur الجهات *el ġihātū*, situs, ponunturque adverbialiter in casu Accusativo, ac sequens nomen regunt in Genitivo. Sunt ergo قبل *kable* (aliis *kyble*) ante, ut قبل الدخول *kabled-duchūli*, ante ingressum. Oppositum ejus بعد *baede*, post, ut بعد السلام *baedes-selāmi*, post salutationem, præmissā salute.

امام *imāme*, emāme, coram, in conspectu, ut امامك *imāmeke*, coram te, & cave tibi. Oppositum خلف *chalse*, ponè, post, à tergo, خلفك *chalseke*, à tergo tuo, post te. & قدام *kuddāme*, ante, coram, ex adverso, & regione, contra. Oppositum وراء *werā-e*, post, retrò, ponè.

فوق *fewka*, supra, ut فوق التراب *fewket-türābi*, supra terram. Oppositum تحت *tehte*,

tahte, infra, sub, ut تحت القلعة *tahtel-kel-âti*, seu vulg. *tahtel-kel-â*, sub arce, & forum prætorianum.

عند *ÿnde*, apud, ut عند الناس و عند الله *ÿndallâhi we ÿnden-nâsi*, apud Deum & homines. Sic دون *dûne*, infra, de numero, & propter, عبر, *âbre*, trans, بدل *bedrle*, pro, loco, حول *hawle*, circa, بين *bejne*, inter, شطر *šatre*, versus, & similia, quibus etiam præponi possunt alia præpositiones, ut من فوق *min fewky*, desuper, supernè, من دون *min dûni*, præter, من اجل *min eglî*, propter, لاجل *lieglî*, idem, &c.

Præpositiones Persicæ construuntur cum Nominativo suntque

از *ez*, & aliquando ز *zi*, ez, de, à, ab, & præ in comparatione. از انجا *ez ânġiâ*, ex eo loco, & inde, deinde, از اين جمله *ez in ġiümle*, ex his omnibus.

با *bâ*, cum, i. q. Arabica مع *me-â*, ut با تو *bâ tü*, tecum, با شما *bâ šümâ* vobiscum, با او رفتم *bâ o refstem*, ivi cum eo.

به *be separata*, aut usit. & *be conjuncta seu inseparabiliter nomini præfixa* eadem ferè significationes habet ac *bi Arabicum*, sed plerumque significat *ad*, aut refert Dativum nostrum, رفتم بحصار *refstem be bysâr*, ivi ad urbem, بدان گفت *bedân ġüft*, dixit illi, etiam pro *in*, tam de loco, quàm de tempore, ut بشهر است *beseher est*, in urbe est, گفتن بوقت خاموشي *ġüften bew.aktî châmüsi*, loqui tempore silentii, seu cum silentium esset.

بر *ber*, & ابر *eber*, super, supra, juxta, ut بر من *ber men*, supra me, بر منوال *ber minwâlî mešrûb*, modo supra explicato.

بی *bî*, sine, absque, ut بی شبهه *bî šubhe*, absque dubio, & indubitatus, بی هنر *bî hûner*, absque virtute, & virtutis expertus.

پیش *pîš*, ante, ad, apud, penès, coram, پس *pes*, post, ponè. Cum de tempore agitur cum Ablativo sæpe construuntur, ut پیش از اين *pîš ez in*, ante hoc tempus, antehac.

در *der*, in, de, ut در انجا *der ânġiâ*, in illo loco, ibi, در ان روز *der ân rûz*, in illo die, seu illo die.

فرو *fürû*, vel فرود *fürûd*, infra, sed propriè est nomen, ut & sequentes (immò pleræque præcedentes.)

ز *nezd*, seu constructivè *nezdî*, apud, penès, زیر *zir seu zivî*, sub, په لوي *peh-lûî*, juxta, à latere, سوی *sûjî*, ad, versus, ad partem, میان *mijânî*, inter, in medio, از برای *berâjî*, & از برای *ez berâî*, جهت *begibetî*, بواسطه *be wâsit.âi*, pro, propter, causâ, mediante, &c. از جهت *ez ġibetî*, idem, propter, از بهر *ez behri*, idem. Iisque præponi possunt alia præpositiones, ut در میان *der mijânî*, inter... از بهر ایشان *ez behri šân*, propter illos, eorum gratiâ از فرود *ez fürûd*, ab infra, infernè از نزد او *ez nezdi o*, ab illo, ut Turcis يانندان *ianindan*.

His omnibus præpositionibus tam Persicis quàm Arabicis utuntur sæpe Turcæ cum nominibus plerumque non suis, sed Arabicis aut Persicis.

CAPUT TERTIUM.

De Conjunctiōe.

Conjunctiōes copulativæ apud Turcas sunt و *we*, &, quæ aliàs est Arabica, eâ tamen in scriptis ferè semper utuntur, sed rariùs in familiari sermone; pro quâ adhibent aliquando هم *hem*, &, præfertim verò quando geminatur, v. g. او هم *hem o hem bu*, & in scriptis او و هم بو *hem o we hem bu*, & ille & hic, seu, ut nos loquimur, & hic & ille. Nota enim hic semel pro semper, quòd in talibus geminatis, ut plurimum Turcæ, Persæ, & ipsi Arabes postponunt illud, quòd nos latinè præponimus, ut in hoc exemplo, & in كچه كوندز *ġiġe ġündüz*, شب و روز *šebü rûz*, ليل و نهار *lejlü ni-bâr*, noctu diuque, quòd nos dicimus, diu noctuque. Et ex hoc rursus Turcico exemplo observa, quòd sæpe quidem talia conjungant suppressâ ipsâ copulâ significante &, sic ياتر *iatür kalkar*, jacet & surgit, i. e. habitat, moratur, انا بابا *ana baba*, Mater, & Pater, & in aliis, &c. Aliàs ده *de*, & دخی *dachy*, &, etiam, quoque, sunt propriè Turcicæ copulativæ, quarum دخی *dachy* quidem in scripturis usitatissimum, rariùs autem in fami-